

(0/38)

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MIG, NÚM. 20, BOTIGA
TELÈFONO A 4115. — BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Fòra de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANGER, 2'50

El català se'n va a la Xina

—Karam!... Karam!... Vostè per aquí?

—Sí,... ja veurà... He pensat que és l'única manera de enterar-se de les coses que passen a Barcelona.

El compta-gotes

Ja no hi ha estat de guerra a Barcelona i sa província. Ja no hi impera la llei marcial. El senyor Amado ha tornat de Madrid, voltat pel núvol de polsaguera aixecat per certes sensacionals informacions periodístiques, i ha dut dins la maleta la decisió relativa a l'alçament de l'estat de guerra. El senyor Amado, que s'esforça a ésser el senyor Amable, ha somrigut. I allà a Madrid aquest peixot que cada dia porta més oli, En Le-reoux, ha somrigut també. Sembla que la nova consigna és l'optimisme. En ésser optimistes coincideixen el governador civil i el capitost exrevolucionari.

Però, nosaltres, com a periodistes, trobem que l'aixeta de les disposicions normalitzades funciona amb compta-gotes. L'estat de guerra és fora, però queda la suspensió de les garanties constitucionals. Pràcticament, el guany és petitíssim. Persisteix la censura, i aquesta és ja prou per a fer impossible el règim de la llibertat civil.

La senyora Anastàsia s'hi troba bé a Barcelona, i no se'n vol anar. Fins ara s'ha fet dur el seu menjar de proves de periòdic a l'edifici de la Capitania General. D'aquí endavant se'l fa dur al Govern civil. I del Passeig de Colón al de la Duana, la distància és curta. El llapis vermell ha canviat de mà. La senyora Anastàsia s'ha mudat de casa. Heu's aquí, per a nosaltres periodistes, la única diferència que trobem entre l'imperi de la llei marcial i el de la llei civil.

Normalitat i llibertat

A crisi barcelonina era un nus gordià que precisava tallar. Els republicans res feien, fora de les balades parlamentàries, per a aconseguir el restabliment de les llibertats. Els regionalistes callaven, pràcticament posats, ases de Buridán, entre l'aigua del seu civilisme platònic i la palla del seu esperit de partit de classe. Els sindicalistes ni tan sols rondinaven. A la francesa repetien: *c'est la guerre*.

Aleshores?... Un home, que portava tradició ingrata, inesperadament, se decideix a tallar el nus gordià del drama barceloní. Aquest home és el governador don Juli Amado. Quan va arribar, nosaltres ens diguérem: Hi hauran dos governs militars a Barcelona. Ens equivocàrem. Don Juli Amado, per voluntat, no per intel·ligència, si volem, se declarà governador civil, exclusivament civil, iniciant el diàleg entre els pledejants. I per a poguer obrar amb més eficàcia independència, prega al govern, i li és otorgat, l'alçament de l'estat de guerra.

No n'hi ha prou. El senyor Amado deu exigir la restitució constitucional. Els nostres obrers, privats de reunir-se públicament, caiguts en esclavitud, ja que la ciutat—i fins el govern—els hi otorga un crèdit de confiança, deuen posseir el dret de deliberació pública per a que tots judiquin la seva acció. Perquè una vaga no afecta solament an els manuals i an els patrons, sinó a tot el còs social, i no pot decretar-se ni moure's en el misteri.

No n'hi ha prou, repetim, amb l'anulació de la llei marcial, i ha de retornar tota la vella llei civil. Així, després de que la intel·ligència comença a desallotjar a la coacció, la deliberació serà possible, i amb l'adveniment de les responsabilitats. Els nostres obrers diuen que van a la socialització de la producció. Bé, però això és l'aspiració màxima, no aconseguida ni per la república dels soviets, on els intel·lectuals són, en sa majoria, socialistes, i on són intel·lectuals els dictadors bolxevics. Cal, doncs, la fixació d'un programa mínim, i una lluita de raó, no de instint, que porti a l'obrer el major benestar possible, tot conservant la indústria, no espatllant-la. Però això demana estudi, controvèrsia, votacions, normalitat civil, en una paraula.

Honradament creiem deu acabar el període que, aplicant un gastat lèxic, nomenaríem d'estridències, per a entrar en el constructiu. Damunt de l'odi s'ha de posar el profit, i al instint se li ha de reforçar el coll. Una vaga general impreparada i nerviosa, porta als sindicats a una situació que han aconseguit salvar perquè l'aire del món pot més que totes les nostres forces. Però veïam: quins beneficis s'obtingueren? Quines eficàcies s'afermaren? El mal fou superior al be-

nefici. I tot per no escanyar l'instint, per no matar els sentimentalismes d'un dia.

Estem en camí de la normalitat—escruien els nostres diaris, amb esperit de porters. Normalitat? Bé, però que el seu camí sigui el de la llibertat. Que no espantïn els diàlegs de l'agora. Parlant s'entenen les persones. I ara som en uns dies en els quals el Verb deu ésser el pare de l'acció. Que els obrers diguin el seu «volem», emperò desseguida que afegeixin l'enraonament de la seva voluntat.

PARADOX

Un privilegi de la premsa madrilenya

A ja temps que a la vila de Madrid no hi ha censura periodística. La premsa publica tots els articles i totes les informacions que vol. Mentrestant, a Barcelona subsisteix la censura, i els periòdics no poden parlar amb llibertat de cap de les qüestions d'actualitat més viva.

Al·leguen els governants i les autoritats que la situació de Madrid no és la mateixa que la de Barcelona. Allò d'allà és una bassa d'oli. Això d'aquí és una mar tempestuosa i esvalotada. Però pel que toca a la censura periodística, mai no hem arribat a comprendre perquè no es deixa dir a la premsa barcelonina el mateix que diu la premsa madrilenya.

Es que els diaris de Madrid no arriben a Barcelona? Hi arriben, i ben aviat. I resulta que aquelles mateixes informacions que la censura ha tret o mutilat en les planes de la premsa barcelonina, el ciutadà barceloní les troba a les planes dels diaris madrilenys. El ciutadà barceloní rep el seu diari de Barcelona a quarts de nou del matí. I el troba tot clapat de blanc; les coses més interessants han estat picades i esborrades damunt la planxa metàl·lica de l'estereotípi. Pren el bon ciutadà la matinal xocolata, i surt al carrer. Allí sent als venedors dels diaris que criden els periòdics de Madrid, acabats de arribar. Compra una d'aquelles fulles, i hi troba tot allò que la censura ha tret del seu diari barceloní. Així els diaris de Barcelona semblen un trencaclosques, una mena de fuga de paraules, frases i paragrafs. Ende vina, endevineta... Qui vulgui la solució, que compri un diari de Madrid. A les seves columnes trobarà plens els buits de la premsa de casa nostra.

D'aquí resulten dues coses, a saber:

Primera: Que la censura de la premsa barcelonina és una feina inútil, puix el ciutadà barceloní s'entera de les notícies censurades llegint la premsa madrilenya.

Segona: Que els diaris de Madrid gaudeixen pràcticament de un privilegi, realment

odiós. La censura resulta una mena de protecció a la premsa madrilenya. Es un aranzel a l'inrevés. La premsa de fora, lliure de censura; la de casa, sotmesa al llapis vermell.

Contra la realitat d'aquest fet no hi valen excuses. ¿Per què és perillós el llegir una notícia a les nou del matí, en un diari de Barcelona, i no ho és el llegir la mateixa notícia a les deu, en un diari de Madrid? Per què el ciutadà barceloní no pot llegir a *La Publicidad* o a *El Diluvio* allò que llegix lliurement, al cap d'una hora, a *El Sol* o a *La Jornada*? Si hi hagués lògica en l'exercici de la censura, s'hauria de prohibir l'entrada de la premsa de Madrid a Barcelona i sa província. I consti que no demanem aquesta prohibició. El que demanem és que es desisteixi a Barcelona de la inútil i injusta censura periodística que s'hi exerceix.

FULMEN

PORQUERIA SOCIAL

SOVINTEGEN els crims repugnants. En el troç de Barcelona comprès entre les Rambles, carrer de Sant Pau, Paral·lelo i Passeig de Colón, hi ha una formigueig de gent desprezable, verdadera ronya social. Els ganduls de tot Espanya i fins de tot el món, venen a la nostra capital atrets per l'abundància en camareres, cupletistes, tavernes i *niños bien* de la classe d'estúpids, que's troben i floreixen com en camp ben abonat, en aquell troç de districte quint.

Els escriptors romànticament cursis que volen convertir en hèroe sentimental a un repugnant pianista de maneta, perderien el temps buscant un exemplar digne d'estudi en les colles de perdularis que a Barcelona exploten el joc i les dones. Entre els trinxeiraires encara podria trobar-se algun Gavroche. Entre els ganasses que viuen del rap, del burlot i de la flàvia, no s'hi troba altre cosa que carn digne de la força.

Amb motiu dels darrers crims, alguns diaris han escrit vigorosos articles combatent aquesta lepra que deshonra a Barcelona. *El Progreso* fins ha demanat contra aquests miserables, l'aplicació de la Llei de Lynch. No es mereix altra cosa el bandarra que a cops de ganivet vol arrencar els diners de la desgraciada que ja li ha donat la honra.

Poden les autoritats netejar aquesta porqueria de pinxos, arcabots, jugadors, macarrons i ganduls que empesta el districte quint? A nosaltres ens sembla la tasca una mica difícil. Molta d'aquesta ganduleria vivent ja es dona molta de prestar serveis en èpoques electorals, de llogar-se per a manifestacions *entusiastes*, d'ajudar en les revoltes, de proporcionar amigues als senyors Esteves, de posar-se al servei de totes les baixes passions que emporquen la vida ciutadana.

I així, si un dia una autoritat enèrgica les empengués amb mà forta contra aquesta desferra social, no faltarien diaris que's queixarien de la *persecució infame de que son objeto honrados obreros* o que defensarien a *queridos correligionarios injustamente detenidos*. El senyor Esteve faria un pas en favor del *Rascapats*; els senyorets de cases bones que bestiegen pels music-halls s'interessarien pels seus *amics del Pompeya*, del *Royal* i de la *Martínica*; alguns no foren molestats pels seus serveis confidencials, altres s'agafarien a les faldilles de la seva *ben relacionada* paia, i en conjunt l'autoritat enèrgica es trobaria que totes aquestes anguilles repugnants se li escorrerien dels dits, tornant de nou a les seves indignes ocupacions.

Es la complicitat dels uns i la tolerància d'altres i la indiferència de tots, lo que fa possible que a Barcelona hi visquin milers i milers de sers abjectes, viciosos i ganduls, enganyant pàgodes a les timbes, explotant infelices als burdells i llimpiant les butxaques dels ciutadans.

Si tots plegats cuidéssim més de nostra higiene social, no's criarien a Barcelona tanta mena de porqueries.

Lo pitjor es que aviat seran cròniques i no hi valdrà el rascar-nos.

JEPH DE JESUS

HARAKIRI

ADOLF Weissler, el publicista alemany que compongué obres de tanta densitat científica com la seva «Historia de la Jurisprudència», s'ha suïcidat, auriolant la seva mort amb un trascendental gest de èpic pesimismo. Encara que damunt d'aqueixa agonia vigilava una voluntat d'exemplaritat patriòtica, el suïcidi de Adolf Weissler té contorns anecdòtics molt semblants al de aquell desventurat Otto Weininger, el taciturn metge de Viena, qui amb una bala es foradà el cor llatzerat d'amor, per a demostrar les riguroses conclusions teoretiqües d'aquell cèlebre llibre seu—«Sexe i Caràcter»—tant sagnant de passió per dessota de les inexorables dialectiques de una malestruga doctrina misogina.

En un testament, ple de dramàtic interès, ordena la severa veu pòstuma del suïcida Adolf Weissler que a la seva tomba s'hi gravin aquestes senzilles paraules, tan nues en llur sinceritat de sacrifici: «Un dels que no han volgut sobreviure al deshonor d'Alemanya».

Austeres paraules d'una caballeritat ibseniana que s'ha alçat damunt la tèrbola abjecció de aqueixa multitud germanica que ha traspassat les més elementals normes de l'ètica nacional, al disoldre la pregonna pena de la desfeta en el vi voluptuós dels *cabarets*... Aqueix suïcidi de Adolf Weissler, executat amb un gest tot elegància, té les suscintes línies clàssiques d'aquells «harakiri» que decoren les tradicions nobiliàries del Japó. Perquè el «harakiri» fou inventat per aquella exquisida aristocràcia nipona que dotà de un fi perfil de cerimònia els actes més cruentos, estilitzant les agonies heroiques dels que no's resignaven a viure amb el cap cot, el front agobiat o el rostre lacat. Davant el gros fracàs de la seva rassa i de la dura humiliació de aquell forniti prestigi històric que feu alçar les seves banderes imperials en tots els horitzons de la terra, davant l'ambigua consternació de la multitud vençuda s'ha suïcidat aquest catedràtic de dret amb l'estricta dignitat de un d'aquells japonesos de exímia jerarquia, que s'enfonzaven el sabre ritual al ventre, impassible la faç groga, mentres recordaven a llurs avantpassats, constructors de dinasties, i de mites cavallerescs, que moriren correctament, virilment, com ells... Sense aqueixa serena bellesa litúrgica que té el protocol dels suïcidis japonesos, però amb el seu auster heroisme canònic, el suïcida Adolf Weissler és un patètic exemple per a aquelles individualitats que des de llurs enlairades gerarquies dirigien els frustrats afans de la plenitud germanica: individualitats representatives que han preferit seguir vivint amb les diademes abonyegades i amb les espases trencades, a entrar amb resolta faç de cavallers per la il·luminada via del sacrifici.

El distingit gest de Adolf Weisler ens ha retornat el sentiment del problema patriòtic, del tràgic problema patriòtic que bullia en el fons de la consciència contemporània, quasi oblidat a través dels innombrables assaigs de universalitat promoguts des del començament del segle xx fins que l'urgència imperatiu bèlic exhuma aqueixa realitat immaterial que Hann ha nomenat «pathos del terror». Aquells que aspiraven a una civilització supranacional, sense coloració ètnica, han advertit dolorosament conscients de la seva falsa ideologia, que llurs cors seguien adherits a llurs paisatges nats, que no podien desfer-se de la raça, que les arrels de llur intimitat s'enfonzaven en l'història i en la geografia de la nacionalitat, que l'emoció patriòtica adquiria una biològica energia de presència, que la fórmula d'En Barrés—«la terra i els morts»—tenia una projecció de eficàcia dinàmica. I l'Anatole France, en-sorrant les iròniques al·legories de «L'illa dels pingüins» agafa un fusell amb mà senecta... El problema patriòtic encengué novament sa terrible antinomia en l'ànima moderna. Perquè el sentiment patriòtic té la mateixa estructura tràgica del sentiment religiós: és una pura antinomia, com diria Cohen: és una direcció cardíaca i no lògica, com ha dit l'Unamuno perllongant les sotils distincions d'En Blai Pascal al tractar de l'oposició entre el cor i el cap, entre l'emoció mística i el postulat científic. Com el problema reli-

giós, el problema patriòtic és una trágica pugna de valors: encara que no tingui les pregones perspectives d'eternitat de aquell. És una patètica antinomia entre l'instint ètnic i la racionalitat supernacional, de quin dolor no s'escapa l'home sensible a les exigències del honor, sinó vivint en aqueixes altes temperatures ètiques dels camps de batalla.

Potser el suïcidi de Adolf Weissler originà molt delicades meditacions sobre quina té d'ésser l'actitud de un home moral davant la desfeta de la seva pàtria, davant la fi de les trajectòries històriques de la seva nacionalitat; però mereix un commós respecte aqueixa heròica integritat del professor de jurisprudència, Adolf Weissler, l'exemple de coratge del qual ha flamejat damunt una multitud vençuda, que ha crucificat els seus Cristos polítics, que s'ha regositat en aqueixos balls tan cíncics, fermentats a Berlín, l'endemà de l'ignomínia, calents encara els seus morts, trèmules les ferides de les seves víctimes...

ALFRED DE VILLAVICIAN

HISTORIA DE UN TREN TARTANA

QUE FA EL QUE LI DON LA GANA

IMPRESSIÓ DE VIATGE... DE FLASSÀ
A PALAFRUGELL

DREM impressió de viatge per no dir impressió ferroviària i no diem ferroviària per tractar-se de un carril que no té empena.
Es tracta de un tren... especial, ùnic supervivent de una arquitectura que no té precedents de cap memòria i de un efecte tan admiratiu i de una estructura tan remota, que un s'hi queda absort tot contemplant-lo.

La màquina és d'embut (d'aquelles que dibuixàvem quan erem nans) els cotxes de fira i els antecedents, no ho vulguin saber, quan no descarria és una raresa que tothom comenta.

Però res, els seus desvios són tan inofensius, que els viatgers sense infundar-s'hi sempre hi pugen carregats de doble equipatge, portant-hi farcells de tomsquets i cistelles d'ous.

Mira, em diu un amic veient-me tot obcecat en la contemplació de tal originalitat arqueològica i fent-me la seva apologia:

Aquest tren, es un tren republicà, democràtic i quasi federal.

Ell no coneix ni la puntualitat, ni el rigor, ni el absolutisme.

Surt quan li ve bé. Si ven a un transeunt que sus pel camí, s'atura i se'l carrega... Si pot fer-te un favor te'l fa i sino te'l fa ell, te'l fa el revisor, que es el para-fren, el que endreça les cistelles i el que la peta quan troba un avorrit, perquè es distregui.

Vens aquestes lletres, continua senyalant-me una F. E. C. que perquè no es perdi li han pintat fora del cotxe, aquestes lletres volen dir: F. E. Esperança, Caritat.

I Bones Obres, dic jo, senyalant una I, una B, i una O, que al altre cantó em sembla que ombregen mig esborrades. Més no sé pas a què atribuir aquestes Virtuts a un tren tan republicà tan deixat de la mà de Déu i de la companyia.

Doncs mira, Fe, perquè tinguem la perseverància de creure que arribarem a lloc encara que no ho sembla. Esperança, de que no descarrilarà i de que no ens cremarà la roba, ni ens ofegarà els sentits; i Caritat, perquè tinguem compassió i sofrim amb resignació les conseqüències de un veïnat que fa sa via, serpentejant per una de 48 centímetres.

Animats per aquestes virtuts que si no les té el tren les tenim nosaltres pobres misericordiosos, pugem amb l'ànima dintre un puny i el cor amb un neguit continu.

Som dalt: El diguem-ne Jefe, toca la campana i la màquina pita.

Atureu-vos, crida un passatger, que m'escudava la clau. Baixa el bon home, torna al cap de un rato i amb el seu adveniment, es repeteix la senyal i el tren arrenca.

Al crido amb un sobresalt apocalíptic sofrim una batzegada forta; però res... ha sigut el susto.

El tren pren força i aleshores vingis fum i comença un tric-trac i segueix un grinyoleix que qualsevol diria que anem en un carro sense oli.

Cop aquí, cop allà, el tric-trac va tornant-se voluptuós. El sol, batent, cau sobre la seva espinada, mentre s'apodera dels viatgers una modorra aclaparadora que els bat a tots a una somnolència vacua que no hi ha qui els en arrenqui.

El tren ja ho sap de temps, Refiat de que tothom dorm, comença a fer de les seves, i aquí corro (que ve baixada) i allà m'aturó (que ve pujada), va fent sa via amb aquell balanceig tan seu i tan criollo que un acaba per deixar-s'hi dur.

De cop el tren frena i para en despatat: jo alarmat m'ajogo creient que hi ha averia; però no, és el maquinista que ha baixat per una feina particular.

El meu amic riu i em diu fraterment: No t'alarmis i deixa fer, que ja arribarem si Déu ho vol.

I així tot anant fent i fent, una sèrie de estacions més de mort i passió que no de qüestió geogràfica, arribem a Palafrugell on el revisor passa a despertar a la concurrença que desperten tots estranyats de no haver descarrilat.

Nosaltres admirats de la seva admiració baixem i el tren segueix avant.

Al veure'l córrer des de terra ferma, s'apodera de mi una esgarripança que em fa exclamar:—Ara... ara... ara desvia; però ca, manies; ell remenant i balancejant un cotxe per aquí i un cotxe per allà s'allunya... s'allunya, deixant-me clavats davant d'aquell miracle engunios firvari.

Gloriós prodigi, que guardaré com la impressió més intensa i sobresaltada; que d'allò és que se'n pot dir una impressió... de viatge!

SELÀ

Litranc, 5 d'agost

Sonata CII

—Ja no estem en estat de guerra.
—No, eh? Bueno.
I ara que he dit Bueno, permeteu-me que posats a parlar, ho fem d'aquesta paraula castellana, que nosaltres hem barcelonitzat, canviant-la en absolut de sentit. Si jo fos de l'Institut d'Estudis Catalans cosa a la qual no aspiro, perquè hom, avui com avui, té seny i sap fins on pot arribar, faria els possibles per a convèncer a En Pompeu Fabra, de la imperiosa necessitat d'incloure el mot Bueno en el diccionari de la llengua catalana.

La papereta diria així:
Bueno. Mot procedent del castellà, no té plural ni femení en la parla catalana. Significació aproximada: Què hi farem! Me és igual. Me'n fum de la virolla. Com vulguin. Si és així... etc., etc. Es un mot d'apacible resignació. Mai d'aplaudiment ni d'aprovaçió. No deu confondre's amb bé (aplaudiment, voluntat) ni amb bô (aprovaçió raonada). Exemples:

—Anem als braus?
—Bueno...
(*Mai bô*).

—Deixa't de restaurant avui, anirem a dinar a una taverneta que jo sé... Mira: Popets a la brasa amb all i oli, bacallà amb rumesco, tripes, cap i pota. Veu? Què't sembla el dinar?
—Bueno.
(*Mai bô*).

Així i ja amb els punts sobre les is, vos dic:

—De manera que ja no estem en estat de guerra? Bueno.

Això de que no hi estem ho poden dir els bàndols del senyor Governador (Bony! com se sembla an el Vinaixa) i de l'Exm. senyor don Milans del Bosc; a mi, per a convèncer-me'n, m'ho tindrien de dir no bàndols; fets.

M'han tret un morrió militar. Ara diria: Bé. Però com que me'n posen un altre de civil tinc de dir: Bueno... Que com ja tinc expressat, vol dir: Me'n fum de la virolla!

Me'n fum sia de banya, sia de llauna. Morrió era, morrió és.

Parlaria de València, però portó la boca cluca. Parlaria dels pellaies i dels de la construcció, però penso que val més que'n parli don Juli Amado, aquest governador que pot dir sempre:

Donde digo Diego, no digo Diego, que digo: digo.

Així sempre se té raó.

—Bueno!

Tots callen. Ansia! animeu-vos, digueu-me què hi ha de nou? Parleu de festes majors si vos plau. Ara, això sí, de festes majors de la terra. No vui saber res de regates donostiarres, ni d'arribades de Monturiols i Peralts als ports del Cantàbric ni de que En Rusiñol rebé a S. M. don Anfós XIII acompanyat d'En Bagaria.

Suposem que En Santiago dirigint-se al monarca i senyalant a En Bagaria, devia pronunciar un eloqüent parlament per aquest estil:

—Senyor: Per sos fets i per la pinta hom se troba en pregona confusió. Ell (En Bagaria) preté ésser més de raça blanca que les rates albes. Però mireu-se'l, senyor i majestat, decidiu: Es un escapat de les quadrilles d'En Zapata o és un mico intel·ligent.

—Home, don Santiago, no se què dir-li.

—Ni jo que fer-me. Pensí que l'han fet jurat.

—I què?

—No està batejat, senyor.

—Coil! Bategeu-lo desseguida.

I ho feren.

I ara bevem nosaltres, abans de que ens bategin el vi.

MORITZ IX

PEL NOVENBRE...
—Sap que aquest senyor ministre de Governació ja està fent-nos, com qui diu, tres coses?
—I això?
—Que no ha reparat de quin modo ens pren el número? Li va un a preguntar,

verbi gràcia, com se troben els problemes del treball que tant temps que'ns amoïnen, i ell respon: —«Hi ha que esperar fins al prop vinent novembre. Tan bon punt hi haguem entrat, ja veurà amb quina «sollura» tots els conflictes socials queden resolts en mitja hora.»
Passats cinc minuts, hi va una comissió, arribada del Nord. —«Tindrà la bondat de dir-nos quin camí ens dona per sortir de l'entrebanc del carbó de pedra?»—«Oh! Calma! Pel novembre es dictarà un decret que, jo ho confio, deixarà garantits els drets dels uns i dels altres.»
Tot just sortits del despaig els del Nord, se li presenten els del Sur. —«Senyor, ¿què fa sobre això dels latifundis?»
—«Tinc ja quasi terminat l'articulat del projecte i pel novembre es darà la solució desitjada.»
—«I en tot procedeix igual, tot ho deixa pel novembre; pel novembre ha de quedar solventat fo dels queviures, pel novembre hi haurà blat, pel novembre tindrem llauna i pel novembre vindran fustes de totes les mides, viguetes de tots els llargs, filferros de tots els gruixos i olles de tots els tamanys.»
—«I bé! ¿Vostè no s'explica per què ho diu això? ¿No sap que'l novembre han de reunir-se les Corts altre cop?»
—Es clar que ho sé; més ¿què té que veure el ridícul enfollat de projectes del ministre amb unes Corts que ell sap ja que estan descalificades i que potsé al cap d'avall no tornin mai més a obrir-se?»
—Què diu ara, sant cristià?
—Lo que sent.

—Ah... Així, la cosa ja es bastant més clara.
—I tal!

—Sí, senyor; clara, claríssima! Tant, que fins em sembla estrany que vostè no la compregui.

No diu que'l ministre està deixant-ho tot pel novembre?

—Sí, bé; i què?

—Encara no hi cau?

Lo que'l bon senyó es proposa, parlant així, és recordar a les persones distretes que el novembre hi ha Tots Sants, que Tots Sants vol dir «castanyes» i...

—Ni una palabra más!

C. GUMÀ

AL RESTOLL DE LA GUERRA

CIVILITZACIÓ

CALDRIA analitzar serenament, en totes ocasions, el significat veritable d'aquesta paraula amb la que, des de l'existència de la humanitat organitzada, es me-deix el grau d'avenç dels pobles. Caldria que, serenament també, baix aquest recte judici, forméssim un criteri veritat d'una nació determinada, estudiant a l'efecte els aspectes capdals de la seva vida social, política i econòmica. D'aquesta manera a ben segur que no deixàrem sotmetre el nostre intel·lecte a la influència d'estats passionaris, promoguts per causes que s'han aprofitat de la poca fermesa de les nostres conviccions i de la debilitat dels nostres raonaments.

Perque fixem-nos: No era Alemanya precisament la que pregonava, abans de la guerra, la civilització més exquisida? No era Alemanya qui es volia mostrar a la capdavantera de les nacions progressives? No era Alemanya la qui es creia amb autoritat suficientíssima per a imposar els seus principis d'educació? I Alemanya pregonava això, mostrava això, afirmava això, mentre amb tot ardor es preparava per a una guerra sense precedents, per a una lluita feroç i selvatge.

Hi ha coordinació, hi ha correspondència, hi ha assentiment entre l'una cosa i l'altra, entre les paraules i els fets, entre la teoria i la pràctica? Sobre això pot fer-se un llarg anàlisi, prenent per peu aquesta manifesta disgressió de conceptes, anàlisi que'ns faria omplir un gros nombre de quartel·les. Intentarem esboçar-lo lleugerament.

Al parlar d'Alemanya cal que sempre fem una distinció essencialíssima entre la que no volia la guerra i la que s'hi llençà amb instint de ferocitat (si volem, part d'ella, fins amb un entusiasme de bona mena) a l'objecte d'aniquilar a l'enemic. Cal distingir també l'Alemanya democràtica, incubadora de noves idealitats, de l'Alemanya imperialista, sostenedora del militarisme.

En les escoles alemanyes, generalment, s'han educat als nois amb mires anaquest ideal militarista, amb aquesta teoria guerrera que ha motivat son desastre. A l'ombra d'En Bismarck, molt superior als pobres homes que se'n creien successors i que's diuen Gülllem i Hindenburg (no parlem ja de l'insignificant kronprinz) s'ha pretés reproduir de nou, però aquesta vegada amb tot l'ensenyament possible, la nota imperial, militarista, del foc i el ferro.

Oposadament, les nacions progressives i lliures, portant França a la capdavantera, la dels hèroes infinits, com digué un escriptor, al sentir-se ofesos s'han defensat; però aquestes nacions no portaven com a armes el ferro i el foc, sinó la llibertat i el dret. I aquestes han vençut, com era d'esperar.

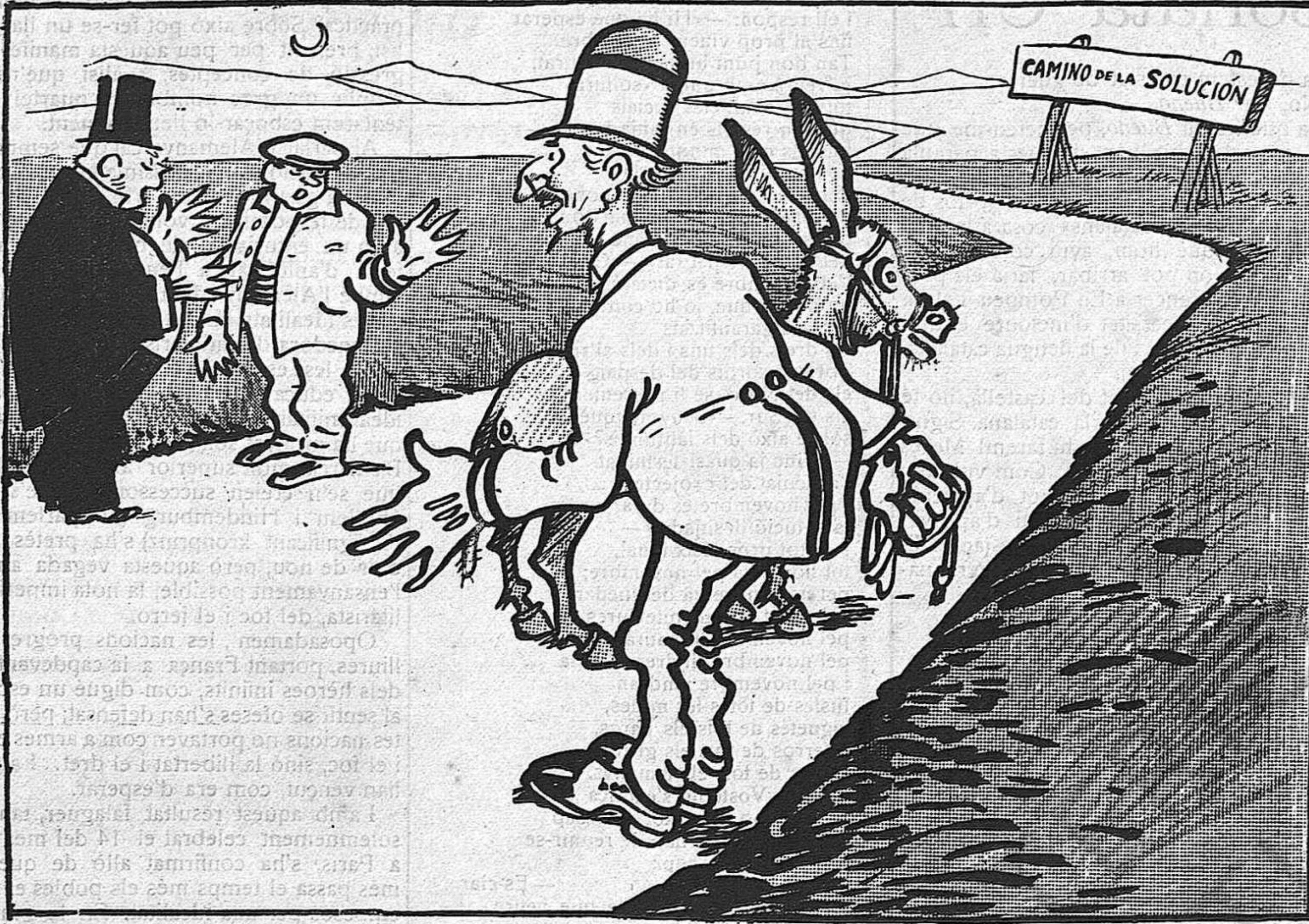
I amb aquest resultat falaguer, tan just i solemnement celebrat el 14 del mes passat a París, s'ha confirmat allò de que quan més passa el temps més els pobles es troven empesos per una idealitat. En la gran guerra, precisament la lluita més notable i significativa es lliurava entre lo material i lo espiritual, entre el fet d'aniquilar gent i aventurar pams de terra i el de conservar homes i mantindre's dignament la personalitat. Per això tots els ciutadans lliures i conscients, quan la invasió de Bèlgica, es decantaven cap a la banda dels aliats. I s'hi decantaven espiritualment, per a venjar una ofensa i un oprobi, un oprobi i una ofensa de proporcions mai vistes, ni en el temps en que pel seu estat d'absoluta incultura no podien esperar dels pobles actituds de civisme.

En l'Almanac de LA CAMPANA DE GRACIA, de l'any passat, que tenim al davant a l'escriure aquest article, hi veïem una caricatura molt significativa, copiada de Le Rire. Figuren dos alemanys que's troben damunt de Londres. L'un dirigeix el zeppelin, l'altre llença bombes. El primer diu: «Lira la bomba, tu.» L'altre respon: «Espera't una mica; encara no hi ha prous criatures.» Realment, aquest instint de destrucció a tota costa ha presidit el curs de la guerra per part d'Alemanya. I això diu molt poc en favor de la cultura germana. I pensar que molts espanyols, no deixant casi cap clergue (ens inclinem davant la tomba del Dr. López Peláez, ex arquebisbe de Tarragona, que fou una excepció), defensaven aitals malifetes. Defensaven també els que'ls alemanys destruïssin 1.400 esglésies, morint entre les runes algun ministre de Déu. Quina conseqüència i quina convicció religioses! El germanofilisme se alimentava d'aquests en sa major part, d'aquests i dels del Requeté, els de l'escapulari i el revólver a la vegada.

El món camina cap a noves concepcions, cap a noves idealitats. Alemanya poseïx un Carles Marx, que assenyalà la necessitat de aquestes renovadores teories. Però els homes del militarisme, els homes imperialistes, han mantingut els seus procediments d'absolutisme. Fins els joves educats en les universitats alemanyes, malgrat el dirigir els ulls envers les novelles formes, s'han influenciat d'aquest esperit de retroacció dels homes directors. Per això En Fabra Ribas, a l'anàlitzar aquest fet, diu que les idealitats que'ns ofereix Alemanya en quan al socialisme els pobles lliures han d'estudiar-les, acceptar de elles el que tinguen de bô i, després de feta aquesta el·laboració, retornar-los-hi amotllades a la nostra manera de pensar. Ve a dir amb això que Alemanya s'ha de transformar de fóra a dins, no de dins a fóra. Transformació centripeta, no centrífuga.

A Alemanya hi han d'haver uns anys de convulsions com a resultat de la transició, del canvi que s'opera, com hi sigué a França la gran Revolució, però, mort el seu imperialisme, aniquilada la preponderància del kaiser i de la seva camarilla, sorgirà esplèn-

L'etern conflicte social

—Pugin, senyors, pugin; facin el favor...
—Gràcies.. Ja n'estem tips de caure del burro.

Bon setembre

—Encara!... Encara podem fer vi suficient per a dir unes quantes misses!...

dorosa. Els seus fonaments seran uns altres i l'edifici de la seva nova adaptació social se aixecarà fort.

Vegem el que passa a Rússia. Per molts s'ha vingut anunciant el fracàs del bolxevisme. Malgrat això, Lenin i Trotski triomfen enfront de Kólthack. Les noves idees se obren pas.

Aquesta és l'evolució natural que han de experimentar tots els pobles, obeint a l'impuls natural de les corrents renovadores. I el nou estat que's creï constituirà la verita-

ble civilització, amparada per una forta espiritualitat, la civilització que totes les nacions han de desitjar, desenrotllant-la sempre cap a un grau major de beneficis, que equival a dir de plaers i de felicitat.

FERMÍ PALAD CASELLAS

Aquest número ha passat per la censura governativa

Sants de la setmana

Santa Seràpia, Verge i martre

La tal Seràpia, que altres nomenen Seràfia i uns de més enllà Serafina, nasqué a la Síria, en la ciutat d'Antioquia. Sense saber com, ni per què, passà per mar o per terra o pels aires (que moltes coses se veuen) de l'Assia a la dolça Itàlia.

Ja de quinze anys, i instruïda en la santa fe cristiana, s'entrega en còs i ànima a Nostre Senyor Jesucrist. Entregada al tal Espós, refusà el maridatge amb nombrosos cavallers aspirants a sa blanca mà, i se posà de raspa al servei d'una viuda noble i jove i romana, nomenada Sabina, que, referent al caràcter, era com una gatosa per lo aspre i com molça de pou per lo relliscosa.

Aquesta viuda se deixà enredar i se feu cristiana com nosaltres, i se feu batejar. Després la Sabina i la Seràpia fundaren un monastir, que donà tants fruits de virtut que cridà l'atenció del prefecte de Roma.

Aquest feu venir des de les terres d'Umbria a la Sabina, a la Seràpia i a les seves, i després de interrogades les deixà anar, però votant que la Seràpia les hi pagaria.

La feu agafar i la entregà a uns bretols per a que en fessin lo que a plaer els vingués. Ells ja estaven al cap-d'amunt, però al acostar-se a la verge caigueren morts.

El prefecte manà que li cremessin els pèls de sota l'aixella i el costellam del voltant. Els butxins caigueren morts.

Després la feu aqotar. Vingué un terratrèmol.

Ja empipat digué:
—Degolleu-la!

I els butxins ho feren en l'any 120, convertint-la en martre i deixant-la verge.

Laus Deus

Notes de fòra

Sardañoia.—El diumenge, 7 del corrent, a les 3,30 a.ribarà el diputat a Corts pel districte de Sabadell, En Francesc Lairer, per a donar una conferència sobre assumptes d'actualitat en la Cooperativa Agrícola.

Amb tal motiu es prepara una grossa festa i una rabieta regular pels caciquets que no fa gaire temps se les prometien molt felices i ara se les hauran d'espinyar.

Tenim la grossa satisfacció de poder comunicar als nostres llegidors que—gracies a Déu—des de dimarts passat ja no ens relacionem per res amb els *querreios*.

Aixecat l'estat de siti a la província de Barcelona, ha sigut suprimida la censura dels militars, passant aquesta als individus del Govern Civil.

Hi havem guanyat?
No gaire.

Diem no gaire en el sentit de llibertat, tota vegada que, no havent sigut alçada la suspensió de garanties, la censura actual deurà, si fa o no fa, patir dels mateixos defectes de l'anterior.

I sinó... als fets. Ja els ho sabrem explicar de aquí unes quantes setmanes.

Llegim en una secció de «Notas de Sociedad».
«Ayer llegó, en el expreso de Madrid, el duque de Frias.»

El duc de Frias?...
Doncs miri que aquí... encara són bastant calentes.

Dimecres va fer cinc anys que tenim de Sant Pare, a Roma, el papa Benedicte XV.

Cinc anys de regnar el major pastor—el pastor de totes les ovelles catòliques—i cinc anys de guerres horribles... que no s'acaben mai.

Quin fracàs, pobre senyor!...
Cinc anys de regnar... inútilment.

I lo pitjor és que, davant seu, s'aixeca poderós i menassador el bolxeviquisme amb un altre Sant Pare competidor... En Lenin!...

Ens escriuen de Artés que la «Unión Monarquica Nacional» acaba de instituir en aquella localitat un centre polític que es titularà: «Contra el Caciquismo.»

Desvergonyits!

Sembla mentida que gent catalana es deixi posar la llufa d'aquesta manera.

Lo que poden els bitlletets de cinc ben repartits!...

Quin fàstic!

Com recordaran els nostres llegidors—tots aquells llegidors que siguin bons catalans tenen obligació de recordar-ho—el dia 11, que s'escau la setmana entrant, se celebrarà l'aniversari de la caiguda d'En Rafel de Casanova en la gloriosa defensa de les Llibertats Catalanes, perdudes el 1714... fins .. a quan?...

Volem dir amb això que tot bon barceloní deu haver de fer acte de presència en totes aquelles festes que's preparin en honor de Catalunya i dels seus defensors.

Això, sempre i quan, naturalment, les dignes autoritats, ens deixin exercir de catalanistes.

Del contrari... serà qüestió només de resar un pare nostre pels que van errats.

Fem avinent al flamant governador que a la Model de Barcelona, encara hi han empresonats bastants joves nacionalistes, que ho foren aleshores dels successos provocats per la Mary-Focela i per la «Liga de la Tapioca».

Si és veritat que vostè, senyor Amado, vé aquí a treballar per la pau dels esperits, aquests joves, empresonats per qüestions polítiques, no haurien de restar a l'ombra ni un dia més.

Miri que cada jorn que passa se fabriquen cent reconstruïts.

De no presentar-se cap dificultat en contra, sembla que la pròxima Assemblea magna de la Mancomunitat se celebrarà el dia 11 de setembre.

Ben pensat.

Així, d'un tret se mataran dos pardals: se farà pàtria i... se farà feina.

Veig en un diari que havem tingut durant uns quants dies de *hoste il·lustre*, a Barcelona, al minúscul don Valerià Weyler.

Ja'ns dispensara el *gran* home, si no l'havem vist.

Enfeïnats aqueixos dies en mirar al cel—per motiu dels aeroplans—no ens havem entretingut en guaitar per terra.

Ha sortit el primer número de un diari ba-fallador monàrquic, perteneixent a la colla dels Pintados i Clodoaldos, titulat *Patria*.

Senyors!... Senyors!...

Això de tirar la *pàtria* al carrer és molt mal fet.

I aviat—d'aquí pocs dies—tindrem el gust de averiguar de quina pàtria es tracta.

De la nostra?

De la vostra?

Del ventrell?

El senyor Puig i Cadafalch no va volguer opinar en el plet de la Diputació de Tarragona. Va dir que com a Pr.sident de la Mancomunitat no sentia les passions polítiques.

Vaja, home!...

Que digui això el Sant Pare de la Capella Sixtina de la Lliga!...

No hi ha dret.